

Sionist, enozis we kommunist

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Sionist, enozis we kommunist SIONIST, ENOZIS we KOMMUNIST

Erdogan penşenbe güni Gresiýa gidýär. Afiny bilen gatnaşyklarymyzyň elmydama diýen ýaly «ýarym bulutly» bolandygy syr däl. Grek metbugaty Erdoganyň gelişine uly ýer aýyrýar...

Köpüsi duşmançylykly pikir bilen ýazylan teswirleri okap durkam, birden «Palestinanyň Kommunistik partiýasy 1919-1948-nji ýyllarda. Internasionalizm göreşinde araplar we jöhitle» kitaby ýadyma düşdi. Kitabyň awtory arap syýasatşynasy Birzeýt uniwersitetiniň mugallymy Musa Budaýri...

Bir göräýmäge degişli ýeri ýogam ýaly. Kiprden başlap ýazaýyn: Kiprde-de güýçli kommunistik hereket bardy. Olar iňlis kolonializmine garşy göreşýärdiler. Mysal üçin, iňlisler 1931-nji ýylyň kommunistik gozgalaňyny zordan basyp ýatyrdy.

Türk, rum kommunistleri Kiprde 1941-nji ýylda «Zähmetkeş Halkyň Tüzeleniş partiýasyny (AKEL) gurdy. Angliýa partiýany kommunistleriň gurandygyny bilýärdi, emma uruş ýyllarynda umumy duşmanlary bardy: nasistler! Uruşdan soň bu ýaranlyk

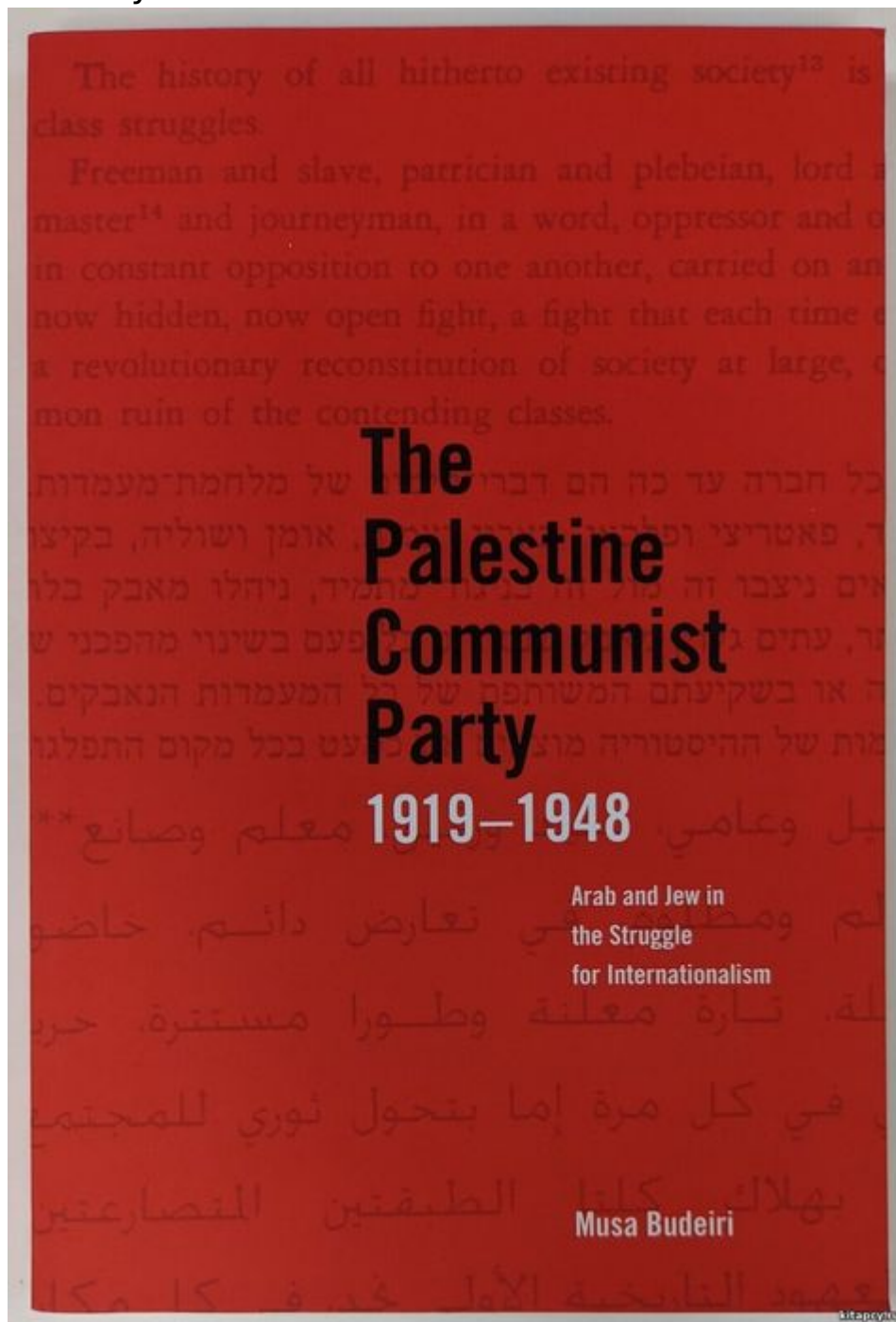
dargady.

Grek kommunistleri (ELAS) we kiprli kommunistldr (AKEL) imperialistik Angliýany adada görmek islemeýärdi. Angliýa AKEL-iňem hut Gresiýadaky ELAS ýaly ýaragly göreşe girşmeginden çekinýärdi. Üstesine AKEL adada epeý güýçlüdi...

Iňlis «Gladiosy» bu syýasy güýji bölledi.

Rumlary kommunistlere we nasionalistlere bölledi. Yzyndan rumlar bilen türkleri biri-birine duşman etdi. Türk-rum kommunistleriniň parçalanmagy munuň üstüni ýetirdi...

Maksat bellidi: Iňlisler Kipri şeýle bir böleklemelidi welin, adada hiç bir tarap iňlis agalygyna howp abandyrjak güýçde bolmaly däldi...

* * *

Ine... Musa Budaýriniň kitaby Kiprde bolup geçenleriň meňzeşini hamana Palestinanyň üsti bilen gürrüň berýäne meňzeýär!

Kitaby okanyňyzda hut Kiprde bolşy ýaly Palestinada «bir bitewi döwletiň» nämüçin bolmandygyny, gurulmandygyny aňlaýarsyňyz...

Düzüminde jöhit işçileriniň bolan Palestinanyň Kommunistik partiýasy «kapitalistik hereket» diýip kesgittän sionozmine hemişe garşy çykyp geldi. Sionozmoň iňlis imperializmi bilen bähbitde bileleşýändigini öňr sürdi.

Kommunistler sionist-jöhit bölünişiginde hemişe eserdeň hereket etdi. «Ähli ezilen halklar imperializme garşy bileleşmelidi».

Maksat iki dini ynanja-da deň göz bilen garaýan, adyl ykdysady düzgüne esaslanýan, arap-jöhit öňbaşçy işçiler synpyny gurmakdy.

Emma iňlisler milletparazlyk, jynsparazlyk, dini oňsuksyzlyk ýaly agzalalyklary orta salyp, tradision arap liderlerini we sionistleri biri-birine gyrdyrmagy başardy. Bu ýagdaý kommunistlere-de täsir etdi...

«Bir bitewi döwlet» ideýasy wagtyň geçmegi bilen ýerini «iki döwletli» formula berdi. Kommunistik «El-Ittihada» çenli arap-jöhit jemgyýetleri biri-birinden doly üzňe ýaşaýandygy üçin bölünmegiň gutulgysyzdygyny ýazdy. «Birleşen Palestina» şygary towsa göterildi...

Diňe palestin topraklary däl, eýsem sionizmi yzagalaklyk, Arap bileleşigini-de «imperializmiň ýumuş oglany» hasaplaýan kommunistlerem bölündi: FKP, KFP, MAKI, RAKAH, RATZ, PCRP ýaly atlar bilen böleklendi, synpy göreş ýatdan çykaryldy, iň ýamany-da internasionalistik pozisiýa towsa göterildi.

Arap-palestin we jöhit kommunistleri şowsuzlyga uçrady...

* * *

Palestinada bolup geçenler Kiprde hem bolup geçdi:

Birinji jahan urşundan öň we uruşyň dowam edip duran ýyllarynda iňlisler Palestinada näme eden bolsa...

Ikinji jahan urşundan öň we urşuň dowam edip duran wagtynda iňlisler Kiprde şonuň ýaly pyssy-pyjurlygy gaýtalady: «Agzyny alart-da, höküm sür!»

Sözümi jemlär bolsam:

Palestin-jöhit topraklarynda häzir «bir bitewi döwleti» öňe sürýänlere geň galyp seredilýär. Bu ideýa utopiki hasaplanýar...

Palestinada ugruna bolup gidibermedik zat Kiprde-de bolmady, boldurmadylar.

Şu güne geler bolsak:

Palestinada ençeme ýyllap dökülip gelinen gany görmek islemeýän grek faşistleri şindizem Kipri dillerine çolap, Türkiýä we Erdogana dil uzadýarlar. Imperializmiň halklary bölekleme ideologiýasy bolan sionizm bilen enozisiň biri-birinden tapawudynyň ýokdugyna düşünmek islemeýärler. Özenine siňe seredilse, bu ideologiýanyňam biri-birine duşmandygyny görmek mümkin! Palestinada, Kiprde bolşy ýaly faşizm halklaryň arasynda diňe duşmançylyk tohumyny sepeleýär...

Eýsem-de bolsa... türk, arap, grek, jöhit, kürt we beýlekiler dost-dogan bolup yaşamaga mejburdyrys. Gazada bolup duran zatlary görüp otyrsyňyz-a...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 05.12.2023 ý. Publisistika